

Liite 1

8.5.2025

Hyvinvointialueiden ohjausosasto
Finanssineuvos Antto Korhonen

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuudet vuodelle 2026

1. Lainanottovaltuuksia koskeva sääntely

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä.

Hyvinvointialueen lainanottovaltuus on lain 15 §:n 2 momentin mukaisesti hyvinvointialueen laskennalliseen lainanhoitokatteeseen perustuvan enimmäismäärän ja tilikauden alun ennakoidun lainamäärän erotus. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainamäärä kymmenellä. Lainanottovaltuuden määrää laskettaessa laskennallisen lainanhoitokatteen arvo on yksi. Vuosikatteen arvona käytetään hyvinvointialueen tilikautta edeltävän vuoden talousarvion mukaista arvoa, jota voidaan oikaista 120 §:n mukaisen talouden seurannan tiedoilla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 2 § 4 momentin mukaan HUS-yhtymä on hyvinvointialueesta annetun lain 58 §:ssä tarkoitettu hyvinvointiyhtymä ja siihen sovelletaan muun muassa, mitä hyvinvointialueesta annetun lain 15 ja 16 §:ssä säädetään. Mainitun lain 17 §:n mukaan Helsingin kaupunkiin ei sovelleta hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n lainanottovaltuutta koskevaa sääntelyä.

2. Vuoden 2026 lainanottovaltuuksien määrittämisessä käytettävät tiedot

Vuoden 2026 lainanottovaltuuksien laskennassa tarvittavat tiedot ovat nyt käytettävissä. Hyvinvointialueiden vuoden 2024 tilinpäätösarviota ja vuoden 2025 talousarviota koskevat tiedot on raportoitu Valtiokonttorin

talousraportointipalveluun tammikuussa 2025. Hyvinvointialueiden tilinpäätöstä koskevat tiedot on raportoitu talousraportointipalveluun huhtikuussa 2025.

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän vuosikatteina on käytetty vuoden 2025 talousarvion mukaista tietoa, jota on oikaistu hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n mukaisen talouden seurannan tiedoilla. Hyvinvointialueita pyydettiin 28.3.2025 kirjatulla kirjeellä ilmoittamaan valtiovarainministeriölle vuoden 2025 alkupuolella mahdollisesti tehdyt talousarviomuutokset, joilla on euromääräisesti merkittäviä vaikutuksia hyvinvointialueen vuoden 2024 vuosikatteeseen. Lisäksi hyvinvointialueilla ja HUS-yhtymällä oli mahdollisuus ilmoittaa ministeriölle päivittyneitä tietoja muiden laskennassa käytettävien taloustietojen osalta.

HUS-yhtymän vuosikatetta on oikaistu yhtymän jäsenten maksuosuuksilla, jotka kohdistuvat yhtymän aiempien vuosien alijäämien kattamiseen. Lisäksi Lapin hyvinvointialueen vuosikatetta on oikaistu hyvinvointialueen tekemän talousarviomuutoksen mukaisesti.

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän enimmäislainamäärä on laskettu kertomalla edellä kuvattu oikaistu vuosikate kymmenellä. Tämä vastaa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä säädettyä laskentatapaa, jossa laskennallisen lainanhoitokatteen arvo on yksi ja oletettu keskimääräinen lainojen jäljellä oleva maksuaika kymmenen vuotta.

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän vuoden 2026 alun ennakoitu lainamäärä on laskettu hyvinvointialueiden vuoden 2024 tilinpäätösten lainakannan ja vuoden 2025 talousarvioiden ennakoitujen lainojen nostojen ja lyhennysten perusteella. Lisäksi ennakoidussa lainamäärässä on huomioitu aiempien vuosien investointisuunnitelmiin sidotut, mutta vielä käyttämättömät lainanottovaltuudet.

Vuoden 2026 lainanottovaltuuden määrä on laskettu vähentämällä enimmäislainamäärästä vuoden 2026 alun ennakoitu lainamäärä. Jos erotus on negatiivinen, hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta.

3. Vaikutukset

Hyvinvointialueiden investoinnit vaikuttavat pitkällä aikavälillä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaisiin kustannuksiin ja ne otetaan siten huomioon jälkikäteen valtion rahoituksen tasoa määritettäessä. Lainanottovaltuuksilla ei ole välitöntä vaikutusta valtion talouteen, vaan vaikutus hyvinvointialueiden valtion rahoitukseen on riippuvainen kunkin hyvinvointialueen pitkäaikaisella lainalla rahoittamien investointien määrästä sekä rahoituskustannuksista. Hyvinvointialueet vastaavat itse lainojen takaisinmaksusta yleiskatteisella rahoituksellaan.

Hyvinvointialueiden vuoden 2025 talousarvioiden vuosikatteet ovat edelleen monilla alueilla varsin pieniä. Hyvinvointialueiden ennakoitu lainakanta vuoden

2026 alussa on yhteensä 7,25 miljardia euroa ja lisäksi aiempien vuosien investointisuunnitelmiin sidottu ja vielä käyttämätön lainanottovaltuus on suuruudeltaan huomattava, yhteensä 4,08 miljardia euroa. Nämä tekijät yhdessä vähentävät vuoden 2026 lainanottovaltuuden määrää.

Vuoden 2026 lainanottovaltuudet eivät vaikuta takautuvasti aiempien vuosien lainanottovaltuuden määrään. Aiemmin käynnistetyt hankkeet voidaan toteuttaa suunnitellusti, ja niiden rahoittamiseksi tarvittavaa pitkäaikaista lainaa voidaan nostaa aiempien vuosien valtuuksiin perustuen myös vuonna 2026 tai myöhemmin.

4. Muutoksenhaku

Valitusoikeudesta valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen noudatetaan mitä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 8 §:n 1 momentissa. Mainitun lain 13 §:n mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.